

Till Dalarnas Tidningar Landstinget Dalarnas Intranät

Måste lokalpressen alltid ha "svarta rubriker" om Landstinget Dalarna?

I Falu-Kuriren den 9 november kan man med stor svart rubrik läsa "Vårdcentraler får stark kritik". I artikeln framgår bland annat att "hälften av länets vårdcentraler har dålig läkarbemanning". Artikeln uppges bygga på resultat från en rapport som tagits fram inom landstinget. Det budskap som förmedlas till tidningens läsare kräver följande kommentarer:

Landstingets befolkningsenkäter

Landstinget Dalarna genomför sedan år 1992 så kallade *befolkningsenkäter* riktade till 20-64-åringar bosatta i länet. Undersökningarna fokuserar dalfolkets hälsa, levnadsvanor, sociala situation och kontakter med hälso- och sjukvården. Landstinget genomför med jämna mellanrum även liknande undersökningar riktade till ungdomar och äldre. På så sätt kan passande frågor ställas till dalfolk som befinner sig i såväl skolliv som yrkesliv och pensionärsliv.

Enkäten till 20-64-åringarna vårvintern 2006 har besvarats av 7 694 personer. Under åren rör det sig om svar från nästan 60 000 medverkande.

Vilseledande underrubrik

Länets tidningsläsare fick i den aktuella artikeln häromdagen inte veta att den aktuella utredningsrapporten visar att *merparten* (nästan två tredjedelar) av vårdcentralerna kan anses ha haft en "bra" nivå på läkarbemanningen i förhållande till det budgeterade antalet ordinarie läkartjänster och till invånarantalet. Den klassificering av vårdcentralerna som gjorts med avseende på läkarbemanningen har ingenting med kvaliteten på själva verksamheten att göra. Underrubriken "Så *funkar* din vårdcentral" är därför direkt vilseledande och vårdcentraler (exempelvis Hedemora vårdcentral) pekas oförtjänt ut som "dåliga" verksamhetsmässigt sett. I utredningsrapporten dras slutsatsen att nivån på läkarbemanningen inte har en säkerställd betydelse för möjligheterna att få vårdbehoven tillgodosedda. Det finns dock *generellt sett* en skillnad då det gäller att erbjuda passande besökstider. Enstaka vårdcentraler (som Hedemora vårdcentral) kan avvika från det generella mönstret.

Förbättrats

Av utredningsarbetet har det framgått att dalfolket (20-64-åringar) givit ett klart besked om att väntetiderna till Landstinget Dalarnas hälso- och sjukvård förbättrats och att en förbättring även skett av telefontillgängligheten till vårdcentralerna. Sålunda: **Att påstå att landstinget för närvarande kännetecknas av en utveckling mot en förbättrad tillgänglighet har ett starkt stöd i dalfolkets (20-64-åringars) uppfattningar om hälso- och sjukvårdens sätt att fungera.** Antalet missnöjda med väntetiderna till Landstinget Dalarnas hälso- och sjukvård har på tre år minskat med uppskattningsvis 22 000 (i en befolkning på 156 000). Antalet missnöjda med telefontillgängligheten till vårdcentralerna har minskat med

26 000 under en sexårsperiod. Införande av ett nytt telefonisystem (TeleQ) och förbättringsinitiativ (som Genombrottsprojektet *Att få tiderna att räcka till*) har bidragit till den positiva utvecklingen.

Bromsats upp

Av rapporteringen har det även framgått att **den sedan mitten på 1990-talet negativa utvecklingen vad gäller antalet och andelen 20-64-åringar som upplever att man ej fått sina hälso- och sjukvårdsbehov tillgodosedda *bromsats upp***. Bland dem som upplever att man inte får sina behov tillgodosedda finns åtskilliga med en psykosocial problematik som knyter an till omständigheter i vardagslivet. Problem kan yttra sig i form av ängslan, oro, ångest och/eller nedstämdhet/depression samt sömnbesvär.

Psykosocial vårdkompetens

lakttagelserna väcker frågan om behovet av psykosocial vårdkompetens i primärvården. I tidigare undersökningar har det framkommit att majoriteten av de allmänläkare (distriktsläkare) som saknade tillgång till kuratorer och psykologer uttryckt ett behov av sådan kompetens för att kunna hjälpa patienter med psykosocial problematik på ett tillfredsställande sätt.

Uppmärksamhet i positiva ordalag förtjänas!

Missnöjet med hälso- och sjukvården har i huvudsak varit ett missnöje med tillgängligheten. När man väl fått kontakt med vårdgivaren har det i regel fungerat bra. Det missnöje som funnits har framför allt rapporterats från folk i förvärvsarbetande åldrar och i mindre grad från våra äldre, vilket delvis kan hänga samman med olika anspråk. Det finns förvisso fortfarande anledningar till att förbättra hälso- och sjukvården ytterligare. Senare års ansträngningar för en bättre vård har visat att det går att åstadkomma betydande förbättringar. Det förtjänar uppmärksamhet i positiva ordalag.

Landstinget Dalarnas hälso- och sjukvård är på rätt väg! anser vi vara en mycket lämplig rubrik på det dalfolk i förvärvsarbetande åldrar under åren rapporterat om vårdens sätt att fungera. Kan 60 000 dalkarlar och dalkullor ha fel?

Rapporten i sin helhet kan nås på
(<http://www.ltdalarna.se/upload/1849/rap138.pdf>).

Falun 10 november 2006

Mats Granvik
Utredare
Landstinget Dalarna

Anders Paperin
Närsjukvårdsledningen
Landstinget Dalarna